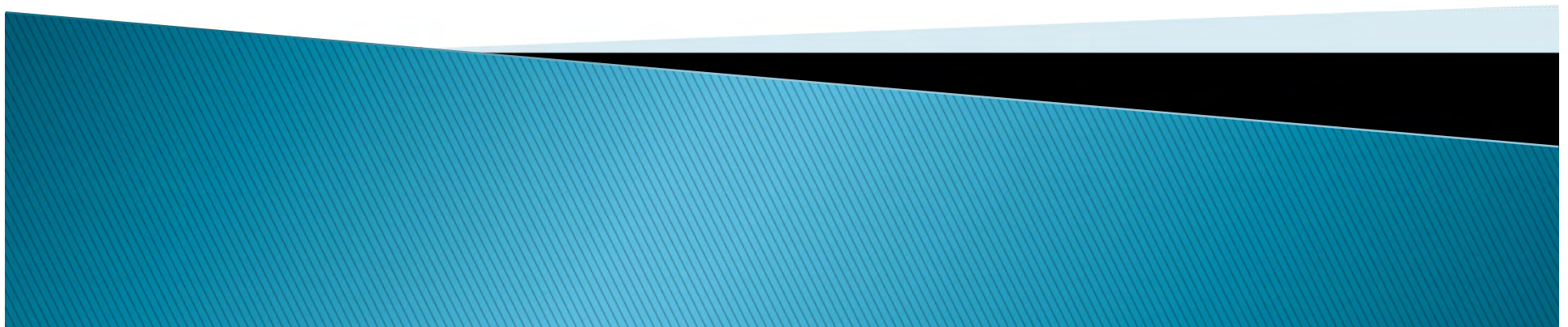

Вихаванне і навучанне дзяцей ранняга ўзросту

Пытанні

- ▶ Характарыстыка перыяду ранняга дзяцінства.
- ▶ Задачы выхавання і навучання дзяцей ранняга ўзросту.
- ▶ Методыка правядзення рэжымных момантаў.
- ▶ Арганізацыя першых дзён знаходжання дзіцяці ў дашкольнай установе.
- ▶ Стымуляцыя маўленчага развіцця дзяцей.

Асноўныя паняцці

Немаўлячы ўзрост

Перыяд ўзросту, які ахоплівае першы год жыцця дзіцяці.

Ранні ўзрост

Стадыя псіхічнага развіцця дзіцяці ад 1 года да 3-х гадоў, якая характарызуецца якаснымі зменамі ў развіцці функцый кары вялікіх паўшар'яў.

Асаблівасці фізічнага і псіхічнага развіцця дзяцей у раннім дзяцінстве:

- * хуткі тэмп фізічнага і псіхічнага развіцця;
- * малая (слабая) трываласць нервовай сістэмы;
- * няўстойлівасць эмацыянальнага стану;
- * несфармаванасць тармажных працэсаў;
- * патрэба ў рухах;
- * узаемасувязь уменняў, якімі авалодвае дзіця;
- * лёгкая навучальнасць;
- * несфарміраванасць адвольнай увагі;
- * адтэрмінаваны характар зваротных рэакцый

Задачы выхавання і навучання дзяцей ранняга ўзросту:

- ▶ развіццё сэнсорыкі дзіцяці: фарміраванне адчування і ўспрымання (зрокавага, слыхавога, тактыльнага);
 - ▶ развіццё рухаў (перасоўванне ў прастору: перагортванне са спінкі на живот і назад, на бок, поўзанне, хада);
 - ▶ развіццё прадметных дзеянняў (пазнаванне некаторых прадметаў, дзеянні з імі ў адпаведнасці з ўласцівасцямі - зачыненне, адчыненне, складванне, пракатванне і інш.);
 - ▶ развіццё гаворкі (разуменне маўлення дарослага, перайманне маўлення, актыўнае выкарыстанне некаторых гукавых спалучэнняў, першых слоў).
-

Асноўныя задачы навучання дзяцей да 1 года жыцця

- ▶ Навучанне ў першыя месяцы ажыццяўляецца індывідуальна, а пасля 9 мес выхавальнік можа аб'ядноўваць 2-3 дзіцяці для сумесных заняткаў.
- ▶ Асаблівай увагі патрабуе тон звароту да дзіцяці. Зносіны з дзецьмі абавязкова павінны суправаджацца ласкавымі дакрананнямі, спакойным маўленнем.

Пасля **9-10 мес** гэтыя заняткі ускладняюцца за кошт таго, што дарослы вучыць дзіцяці выконваць славесныя інструкцыі : «Пакармі ляльку, а цяпер пакармі мішку».

У **11-12 мес** дарослыя падахвочваюць дзіця да гукапераймання: прапануюць сказаць, як крычыць пеўнік, брэша сабачка, мяўкае кошка.

Патрабаванні да заняткаў з дзецьмі ранняга ўзросту:

1) планаваць загодзя і праводзіць штодня ў кожны адрэзак няспаньня;

2) працягласць заняткаў залежыць ад сфарміраванасці ў дзяцей умення слухаць дарослага, гуляць, дзейнічаць па яго ўказанні. Чым лепш развіты гэтыя ўменні, тым больш працяглы можа быць занятак (з дзецьмі другога года жыцця - да 10-12 мін);

3) заняткі аднаго і таго ж зместу варта паўтараць некалькі разоў праз невялікі інтэрвал часу (5-6 дзён), так як уменні і веды замацоўваюцца ў дзяцей паступова;

4) необхідно ствараць умовы для адлюстравання атрыманых на занятках ведаў і ўменняў у самастойнай дзейнасці дзіцяці (прапаноўваць тыя ж дапаможнікі, цацкі, прадметы, якія выкарыстоўваліся на занятку);

5) займаючыся з падгрупай, выхавальнік павінен часцей звяртацца па імені да кожнага дзіцяці, надаючы асаблівую ўвагу пасіўным дзецям. Гэта неабходна ў сілу таго, што дзіця ранняга ўзросту больш паспяхова развіваецца пры непасрэдным кантакце з дарослым.

Методыка правядзення рэжымных момантаў

- ▶ Асноўнае патрабаванне да рэжыму - улік узроставых асаблівасцяў дзяцей.
- ▶ У малодшых групах больш часу адводзіцца на сон, апрананне, распрананне, мыццё і г. д.
- ▶ У старэйшых групах у сувязі з самастойнасцю дзяцей на бытавыя працэсы патрабуецца значна менш часу і адпаведна больш надаецца на гульні і іншыя віды дзейнасці.

Рэжымныя моманты:

- ▶ прыём дзяцей, агляд, гульні, ранішняя гімнастыка;
- ▶ падрыхтоўка да сняданку, сняданак;
- ▶ гульні і дзіцячыя віды дзейнасці;
- ▶ непасрэдная адукацыйная дзейнасць;
- ▶ падрыхтоўка да прагулкі, прагулка;
- ▶ вяртанне з прагулкі, падрыхтоўка да абеду і абед;
- ▶ падрыхтоўка да сну, дзённы сон;
- ▶ гульні, самастойная дзейнасць дзяцей;
- ▶ падрыхтоўка да падвячорку, падвячорак;
- ▶ гульні, прагулка, адыход дзяцей дадому.

Правілы арганізацыі рэжыму:

- ▶ кожны з рэжымных момантаў павінен праходзіць на фоне гульні;
- ▶ пры правядзенні рэжымных працэсаў у пачатку бярэм падгрупу дзяцей самых маленькіх і самых аслабленых, а таксама можам узяць лёгка ўзбудлівых дзяцей, якія дрэнна валодаюць навыкамі, або марудлівых;
- ▶ ажыццяўляючы прынцып паслядоўнасці і паступовасці, прадугледжваем адзінства патрабаванняў з боку дарослых, якія выхоўваюць дзіця ва ўстанове дашкольнай адукацыі і дома.

- ▶ ствараем у дзяцей пэўны настрой на правядзенне таго ці іншага працэсу (каб не траўмаваць нервовую сістэму);
- ▶ ажыццяўленне любога рэжымнага працэсу павінна працякаць без мітусні, не прычыняючы дзецям непрыемных адчуванняў. Дарослыя павінны суправаджаць свае дзеянні ласкавым, марудлівым маўленнем.

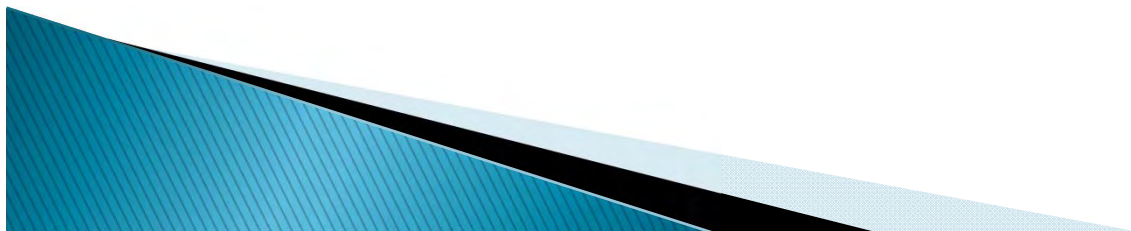
Арганізацыя першых дзён знаходжання дзіцяці ў дашкольнай установе

Першы этап:

2-3 дні неабходна наведваць прагулкі групы.

Прыводзіць дзіцяці ў групу ў перыяд гульнявой дзейнасці (бацькі ў гэты момант знаходзяцца побач або ў калідоры).

Для гэтага этапу патрабуецца 1-2 дні. У прысутнасці мамы дзіцяці спакойней знаёміцца з новай абстаноўкай і выхавальнікам.

Другі этап:

пакінуць малога ў групе на некалькі гадзін (на 2-3 гадзіны). Гэты этап таксама патрабуе некалькіх дзён (2-4). Затым дзіцяці можна пакінуць да абеду.

Трэці этап:

дзіця застаецца на дзённы сон. І толькі потым дзіця будзе гатова застацца ў дашкольнай установе на ўвесь дзень.

- ▶ **Адаптацыя** - працэс уваходжання дзіцяці ў новае для яго асяроддзе і прыстасаванні да яго ўмоў.

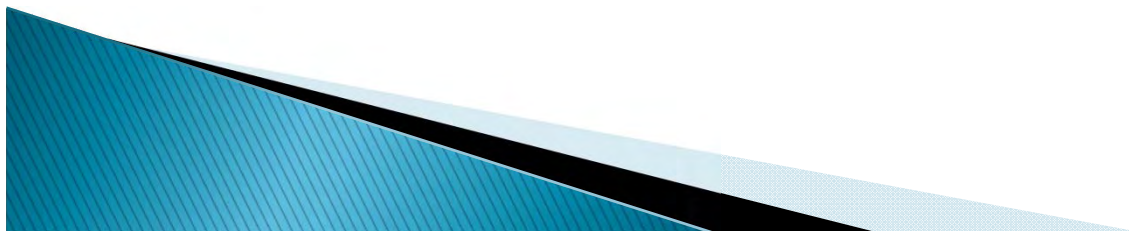
Пры гэтым выконваюцца два асноўных крытэрыя паспяховай адаптацыі дзіцяці да дашкольнай установы:

- ▶ унутраны камфорт;
- ▶ знешняя адэкватнасць паводзін.

Фазы адаптычнага працэсу

- 1) **Вострая фаза**, якая суправаджаецца разнастайнымі ваганнямі ў саматычным стане і псіхічным статусе, што прыводзіць да зніжэння вагі, частых рэспіраторных захворванняў, парушэння сну, зніжэння апетыту, рэгрэсу ў маўленчым развіцці (доўжыцца ў сярэднім адзін месяц).
- 2) **Падвострая фаза**, якая характарызуецца адэкватнымі паводзінамі дзіцяці, (ўсе зрухі памяншаюцца і рэгіструюцца толькі па асобных параметрах на фоне запаволенага тэмпу развіцця, асабліва псіхічнага, у параўнанні з сярэднімі ўзроставымі нормамаі (доўжыцца 3-5 месяцаў)).
- 3) **Фаза кампенсацыі**, якая характарызуецца паскарэннем тэмпу развіцця – у выніку - дзеці да канца навучальнага года пераадольваюць затрымку тэмпаў развіцця.

Стымуляцыя маўленчага развіцця дзяцей

пальчыкавыя гульні;

гульні для развіцця пераймання рухаў і гаворкі
дарослага з музычнымі інструментамі;

рознага роду практыкаванні.

Пальчыкавыя гульні

▶ Практыкаванні з рознымі прадметамі:

- *гузік;*
- *бусы;*
- *шнуркі ;*
- *падліковыя палачкі;*
- *прышчэпкі;*
- *дрот.*

Гульні для развіцця пераймання рухаў і гаворкі дарослага з музычнымі інструментамі

«пагуляем на дудачцы»

(ду-ду)

«пагуляем на балалайцы»

(ла-ла)

«пазвінім званочкам»

(дзінь-дзінь)

«б'ем ў барабан»

(бам-бам)

Вихаванне і навучанне дзяцей ранняга ўзросту

